

PRESSMEDDELANDE
2009-04-14

Elektronikexport bortom kontroll – e-avfall och begagnad elektronik från EU hamnar i Afrika och Asien

Mängden e-avfall i utvecklingsländerna har ökat kraftigt de senaste åren. Ökningen beror dels på en växande elektronikkonsumtion i utvecklingsländerna, dels på export från rika länder. En del produkter som slängs inom EU exporteras som avfall eller begagnat gods till länder i exempelvis Afrika och Asien där hållbara återvinningssystem i stort sett saknas. Det visar en rapport från SwedWatch som granskat handeln med elektronikprodukter som europeiska konsumenter gjort sig av med.

”Elektroniska produkter innehåller ofta en rad miljö- och hälsofarliga ämnen som måste omhändertas på rätt sätt, men vår studie visar att EU-länderna bidrar till negativa miljö- och hälsoeffekter i länder som Ghana, Nigeria, Kina och Indien. EU:s medlemsstater, inklusive Sverige, måste omgående utöka kontrollen för att förhindra olaglig export”, säger Gunnel Axelsson Nycander, policyhandläggare på Svenska kyrkan och ordförande i SwedWatch.

EU:s transportkontrollförordning förbjuder export av e-avfall till utvecklingsländer, men hamninspektioner inom EU visar att exporten ändå förekommer. Export av begagnad elektronik är dock fullt laglig. Å ena sidan ökar den fattiga människors tillgång till IT och den förlänger produkternas livslängd, vilket är bra ur ett globalt miljöperspektiv. Å andra sidan kommer produkterna slutligen att slängas i länder som saknar hållbara återvinningssystem. Metaller och plast återvinns i stället med primitiva metoder av fattiga arbetare som saknar skyddskläder och miljökunskaper.

Enligt Statistiska centralbyrån exporterades sammanlagt drygt 2000 ton mobiltelefoner och över 1000 ton stationära datorer från Sverige till andra länder 2007. När det gäller vissa exportdestinationer tyder de deklarerade genomsnittsvärdena på att lasterna kan innehålla avfall eller begagnade produkter av okänd kvalitet och livslängd. Det gäller exempelvis exporten av stationära datorer till Etiopien under 2007 (åtta ton med ett deklarerat genomsnittsvärde av 267 kronor per produkt). Samma år skeppades elva ton bärbara datorer till Ghana och det deklarerade genomsnittsvärdet på datorerna var 86 kronor per dator. Detta visar på behovet av att svenska myndigheter undersöker exporten vidare. I Ghana uppges tre av fyra datorer som anländer från omvärlden inte fungera.

Det är viktigt att konsumenter lämnar elektronik som inte längre används till kommunens miljöstation eller till butiken där produkten köptes, så att metaller kan återvinnas och farliga ämnen tas om hand. Tillsammans med Norge leder Sverige den globala insamlingsligan för kasserad elektronik. Insamlingsystemet El-Kretsen garanterar att allt material som de samlar in går direkt till återvinning. Insamlingskampanjen Mobilkomposten, som initierats av barnrättsorganisationen Plan Sverige i samarbete med Nokia, satsar även på återanvändning och säljer vidare insamlat material som fungerar till länder som Storbritannien, Italien, Grekland och Spanien. En rad svenska företag har på senare tid specialiserat sig på försäljning av begagnade datorer och SwedWatchs undersökning visar att en del av produkterna går på export till länder i Afrika och Asien.

”Det går åt 240 kg fossila bränslen, 1500 kg vatten och 22 kg kemikalier för att tillverka en enda dator med skärm. Att förlänga produkternas livslängd genom reparationer och försäljning av andrahands gods inom

EU är därför av stor vikt. Export av begagnad elektronik till utvecklingsländer kan ha positiva effekter, men produkterna måste testas före export så att de fungerar och har en betydande livslängd kvar när de anländer till mottagarlandet”, säger Annika Torstensson projektledare på Fair Trade Center.

Ladda ner och läs rapporten på www.swedwatch.org

Kontakter:

Maria Sandell, pressekreterare på Svenska kyrkan, tel: 018-16 98 38 eller 0768-00 01 58.

Annika Torstensson, projektansvarig på Fair Trade Center, tel: 08-643 43 64 eller 08-643 43 64, 0732-46 41 51.

MakeITfair är ett treårigt projekt med målsättningen att öka medvetenheten bland allmänheten om utvecklingsfrågor kopplade till produktionen av konsumentelektronik. Projektet finansieras till största delen av Europeiska unionen och leds av åtta organisationer runt om i Europa; SOMO, Germanwatch, Verbraucher Initiative, FinnWatch/Finnish Association for Nature Conservation, Karat, SwedWatch, Svenska kyrkan och Fair Trade Center. Läs mer på www.makeitfair.org

